

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 24. Quatuor Societatis sedes stabiliuntur sumptibus Regiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

pestatibus, solitudine, fame, & morbo adiecit. Quæ omnia non parùm faciunt ad Apostolici viri commendationem.

CAPUT

XXIII.

De Horatio
Bechio &
Didaco
Montalvano
quædam
memorabi-
lia.

Horatii Be-
chii necie
præsenso.

Cum Alexan-
dro Septimo
affinitas.

Montalvani
patria.

Affinitas.

Cadavera
triduo à mu-
scis & avi-
bus intacta.

CAPUT

XXIV.

Quatuor So-
cietatis fe-
des stabili-
tur sumpti-
bus Regiis.

1613.

Ludovicus
Valdivia
vindictam
prohibet.

Conceptionis
sedes.

Nonaginti
baptizan-
tur.

Araucana
sedes.

Levo ca-
strum.

HORATIUM Bechium nobilem Senensem, Episcopi germanum fratrem, Hornabant Virginitas totâ vitâ conservata, erga Virginum Reginam amor, zelus animarum, precandi studium, necnon scientia multiplex, prudentiaque adeo singularis, ut summis provinciæ muneribus etiam tum juvenis omnium votis destinaretur. Magnâ contentione ab Didaco Torres Provinciali missionem ad Araucanos flagitavit, ne vocationi Divinæ obniti videretur: in Italia namque adhuc versanti cœlitus injecta martyrii spes, adeo certa, ut vix de futuro eventu dubitaret. Anno hujus sæculi quarto ex Europâ cum Didaco Torres in Peruviam navigavit, Litteris sacris Limæ non sine laude informatus, cum eodem per Tucumaniam ad Chilense regnum inmensis circuitu ductus, tanta quanta narravimus, inter amicos Indos & rebelles patravit, usque dum, fuso Sanguine, spem cœlitus datam firmaret. Nostrium Horatium non ita pridem illustravit imago Alexandro Septimo Pont. Maximo cum eleganti carmine eo præsertim nomine dicata, quod utriusque familiæ mutuâ affinitate illigata dicantur. Tantis Heroibus additus est Didacus Montalvanus, Mexici in nova Hispania Hispano genere natus, ex Chilensi milite, post annum in humilibus culinæ, cellæ penariæ, & Sacrarum servitiis periculationem, Jesu Socius factus, sexto tyrocini die rarâ felicitate triumphum meritus est. Dum in exercitu Regio stipendia faceret hoc solemnè habuit, quod numquam adduci potuerit, ut Quadragesimali tempore carnes, eò loci & temporis Regiis militibus legitime concessas, esicaret, pane subcinericio, nullo alio pulmento addito, contentus. Tria cadavera occisorum Sociorum in summis caloribus per triduum nec muscæ, nec aves carnivoræ attigere, donec Valdivia adnitente ad Levo Hispanorum castrum transferrentur. Biennio post ad Conceptionis urbem deportata, nostro in Templo, ad principis aræ latus, cedrina Lipsanthea intus & foris aureo panno inducta, honorificè deposita sunt. Sic novellæ Provinciæ fundamenta Sanguine consecrata fuere, & Socii, exemplo animati, ubique grandia heroicæ virtutis vestigia impressere.

CÆDE peractâ, pacis negotium disturbatum est: nam pleræque factiones, quamvis innocentes, verecundiâ abalienati, ultionis metu iterum pro hostibus se gessere. Cataraiaborum octo millia in amicitia perferere. Hispani contra bello vindicatum ire avebant Sociorum neces: sed Valdivia restitit, volens adhuc servari decretum Regis de non offendentis hostibus, in quorum sinibus quatuor Societatis sedes Vicariâ ab Provinciali potestate acceptâ stabilivit: nam Rex Catholicus in singularum sedium levamentum mille ducatos annuatim numerari jusserat, & Sociorum, partim ex Hispaniâ, partim è Peruvia advectorum manipulus præstò aderat: ex quibus Sociis sequentibus temporibus eminuere Rodericus Vasquius, Peruvix non ita pridem Provincialis, Gaspar Sobrinus Quitensi Provincialatu perfunctus, Vincentius Modolellus Chilensis Vice-provincialis, Augustinus Villaza divinis illustrationibus maximè clarus. Prima sedes, cui deinde, aucto Sociorum numero, Collegii jura concessa sunt, in Conceptionis maritimâ urbe posita est. Unde egressi per vices quinque Socii, circumjacentes regiones, Indorum vicis frequentes, æquali fructu ac labore lustrabant. Ludovicus Valdivia trecentos, Socii alii sexcentos, ex pervicacissima gente anno hujus sæculi decimo-tertio baptizare. Apud Araucanos temporaria sedes in perpetuam etiam mutata est, in qua singulis Dominicis diebus viginti trigintave Barbari Baptismum suscipiebant, plerumque cum festivissimo arcis apparatu, bombardarum explosione, & templi spectatissimo ornatu, ut nempe feroces homines Sacramentum à se susceptum magis æstimarent, & Ethnici popularium suorum honore allecti in eandem sortem filiorum Dei adoptari amarent. Arx Hispanorum altera est, quam Levo vocant: huic arci unus ex Araucanis Sociis perpetuò aderat, Prætoris rogatu, deficiente alio Sacerdote, aliquot Indorum millibus atque Hispanis militibus operam navaturus: præterea

iidem

iidem Socii ad Sanctæ Mariæ insulam adnavigabant, terrâ marique dæmonibus infestissimi. Tertia sedes in Bonæ spei arce, hinc hostium finibus, & inde obversa Cataaianis, posita fuit: hos præsertim Socii frequentibus excursionibus per ordinarias Societatis operas excolebant, non tamen sine militum comitatu, nam Peruviz Prærex vetuerat ne Socii, nimio animarum ardori velificantes, sese periculosis locis incomitati ingererent. Ibar pro more Hispanorum manipulo cinctus Modolellus Socius impiger ad opus Evangelii, cum derepentè hostium phalanges sese ex propinquo ostentant. Sola salus in fugâ fuit, pauci milites facillè evaserunt: sed Modolellus non optimus eques, in equo malè ephippiato, longo post comites intervallo, in potestatem hostium pœnè venerat, quando ei calix, quem ad usum aræ portatilis secum ferebat, ex manibus elabicitur. Quid ageret? exilit, calicem, ne præda profanis sit, rapit: rursus inquit in equum, & laxatis habenis calcaria admovec, tantâ vi, ut momento temporis, à præcipite equo raptus potiùs quàm vectus, comites trans fluvium, ubi periculum ob nostri equitatus viciniam jam nullum erat, assequutus sit. Verùm quis referat sigillatim hostiles incursus, aliàsve in mediâ Barbarie ac militum licentiâ à Sociis toleratas molestias, quas lubenter sufferebant, ut animas Ethnicorum quamplurimas è Dæmonum servitute ereptum irent. Chiloenses quartam sedem accepere stabilem in principe insulâ fundatam, unde Socii deinceps cymbâ vesti, & subinde suis manibus remigantes, ad viginti-quinque pagos ejusdem insulæ, & triginta-quinque alias circumjacentes insulas, deferebantur, Catechesi, Baptismo, Confessionum auditione, vagantium hinc inde hominum aggregatione, fructus uberrimos colligentes.

His quatuor sedibus constitutis, Ludovicus Valdivia pro Rege Catholico regnum Chilense inspicens, decem Indorum millia (ut Allegambe scribit) ab nimis servitiis in libertatem asseruit. Vexatores Indorum, legibus & potestate à Rege traditâ, coercuit. Per frequentes nuncios rebelles iterum ad pacem sollicitavit. Captivos redemit. Nihil denique non tentavit, quo regnum profligatissimum pristino splendori redderet. Quæ res, cum ei summum amorem conciliare debuissent, multorum paravere invidiam. Turbatum ubique est ab servitii personalis propugnatoribus, adeo ut vexationes non tantum in Ludovicum Valdiviam, sed in Didacum Torres, universamque Chilensem Societatem redundarent. Aiebant ab Societatis nimia religiositate manasse servitiorum abrogationem: si ea regno pelleretur, facillè Regem Catholicum abrogationis decretum rescissurum. Hæc cives. Milites verò ipargebant in vulgus, bello mancipia parari, bello regnum ditescere: si bellum finiretur, trecentis ducatorum millibus è Peruviz ærario singulis annis jussu Regis Catholici in Chilensis militiæ stipendia mitti solitis, regnum cariturum. Præterea Prætor, in militia Belgica innutritus, non approbabat offensivum bellum prohiberi, quod fortè iniquam putaret esse præstantium conditionem, ubi lædi possis, non lædere. Et quamvis Ludovicus Valdivia, Societatis sui que purgandi ergo, multa adferret, demonstraretque non posse non probari Regis Catholici consilium, post tot annorum bellum, direptionem tot urbium, neces tot populorum, & exhaustum ærarium, blanda remedia experientis: tamen apud præoccupatos cupiditate animos non audiebatur. Inter has turbas, privata res Societatem commisit cum regni Primoribus, causam dante discolor Societatis nostræ Sacerdote, Theologiæ professore, qui, quod ex ordine submovendus esset, & Societati Chilensi expediret extra Provinciam portari, antequam è Societate dimitteretur, in Peruviam jussus est navigare. Is antequam è portu solveret, fasciculum litterarum, quem Socius navigationis à Provinciali traditum habebat, dolo subreptum reserat, diploma expulsionis suæ capit, & quamvis coram Provinciali jurasset, nî in Peruviam navigaret, se è Societate dimissum non fore, tamen pro legitime dimisso se gerit. Contrâ Societas reclamavit, & hominem apostatarum legibus postulat. Sed intercessit Episcopus, defensionem fugitivo adpromittens: Senatus Regius in partes trahitur. Senatores jure dimissum pronunciant. Nihil apud alienatos valere nostra jura, nihil Peruviz Præregis litteræ, jubentis inquietum hominem regno facessere,

Bonæ spei
domicilium.

Modolelli
periculum.

Chiloensis
domus.

CAPUT
XXV.
Societas pri-
vati publicæ
vexatur.

Valdivia de-
cem millia in
libertatem
vindicat.

Calumniam.

Discolor fa-
sciculum li-
terarum a-
perit.

Ab Episcopo
& Senatu
defenditur.